

Г. П. Щука

**ПІДГОТОВКА,
ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТ
МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ**

*Методичні вказівки для магістрантів,
які навчаються за спеціальностями
8.050401 „Туризм”
та 8.050402 „Готельне господарство”*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
„ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”

Г. П. Щука

**ПІДГОТОВКА,
ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТ
МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ**

*Методичні вказівки для магістрантів,
які навчаються за спеціальностями
8.050401 „Туризм”
та 8.050402 „Готельне господарство”*

Луганськ
ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”
2010

УДК 338.483(076)

ББК 65.43р3

Щ94

Рецензенти:

Дітковська С. О. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри туризму та готельного господарства Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.

Зінченко В. О. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фінансів Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.

Щука Г. П.

Щ94 Підготовка, оформлення та захист магістерської роботи : метод. вказівки для магістрантів, які навчаються за спеціальностями 8.050401 „Туризм” та 8.050402 „Готельне господарство” / Г. П. Щука ; Держ. закл. „Луган. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка”. – 2-е вид. – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2010. — 76 с.

Методичні вказівки мають на меті надати допомогу магістрантам при виконанні магістерської роботи і містять основні вимоги, які висуваються до змісту та оформлення магістерської роботи, визначають послідовність етапів її виконання, дають рекомендації щодо добору та опрацювання літературних джерел і нормативних документів, збору та обробки фактичного матеріалу, визначають порядок захисту та оцінювання роботи.

Рекомендується для магістрантів денного й заочного відділень спеціальностей „Туризм” та „Готельне господарство”.

УДК 338.483(076)

ББК 65.43р3

*Рекомендовано навчально-методичною радою
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка
(протокол № 2 від 7 жовтня 2009 р.)*

© Щука Г. П., 2010

© ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2010

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	6
2. Методика роботи над магістерським дослідженням.....	8
2.1. Основні етапи виконання магістерської роботи.....	8
2.2. Вибір напрямку дослідження та затвердження теми магістерської роботи.....	9
2.3. Керівництво магістерською роботою.....	12
2.4. Визначення об'єкту та предмету магістерської роботи.....	14
2.5. Складання робочого плану дослідження.....	16
2.6. Опрацювання інформаційних джерел.....	18
2.7. Вибір та використання методів наукового дослідження.....	21
3. Вимоги до рукопису магістерської роботи.....	24
4. Оформлення магістерської роботи.....	34
5. Підготовка до захисту.....	39
5.1. Висновок наукового керівника про магістерську роботу.....	39

5.2. Отримання допуску магістерської роботи до захисту на випускаючій кафедрі.....	40
5.3. Зовнішнє рецензування магістерської роботи.....	41
5.4. Підготовка магістерської роботи до захисту.....	42
5.5. Підготовка доповіді.....	43
6. Захист магістерської роботи.....	45
7. Типові помилки, яких допускаються магістранти.....	48
8. Література.....	50
9. Додатки.....	52
Додаток А. Зразок листа-замовлення.....	52
Додаток Б. Зразок заяви на закріплення теми магістерської роботи.....	53
Додаток В. Зразок заяви на зміну теми магістерської роботи.....	54
Додаток Д. Коло наукових інтересів викладачів кафедри туризму та готельного господарства.....	55
Додаток Е. Зразок завдання на магістерську роботу...	56
Додаток Ж. Зразок оформлення індивідуального плану.....	57

Додаток З. Приклади оформлення бібліографічного опису в Списку використаних джерел.....	59
Додаток И. Зразок оформлення титульного листа магістерської роботи.....	62
Додаток К. Зразок оформлення змісту.....	63
Додаток Л. Зразок оформлення переліку умовних скорочень.....	64
Додаток М. Зразок написання Вступу.....	65
Додаток Н. Зразок оформлення розділів.....	71
Додаток П. Зразок оформлення ілюстрації в тексті роботи.....	72
Додаток Р. Зразок оформлення таблиці в тексті роботи.....	73
Додаток С. Тематика магістерських робіт минулих років.....	74

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до навчального плану студенти-випускники спеціальностей “Туризм” та “Готельне господарство” освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр” виконують і захищають магістерську роботу.

Магістерська робота – наукова робота теоретичного, теоретико-експериментального чи теоретико-прикладного характеру, спрямована на самостійне розв'язання складних дослідницьких завдань, пов'язаних з певною науковою або науково-практичною проблематикою кафедри. Магістерська робота – це самостійна науково-дослідницька робота, яка виконує кваліфікаційну функцію, тобто готується з метою публічного захисту та отримання академічного ступеня магістра. Основне завдання її автора – продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації, вміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання.

Магістерські роботи виконуються всіма магістрантами українською мовою за винятком громадян інших держав.

Виконання магістерської роботи дозволяє:

- систематизувати та поглибити здобуті знання, творчо застосувати їх у вирішенні конкретних практичних завдань;

- розвинути вміння вести науковий пошук, узагальнювати різні методичні підходи та концепції, чітко аргументувати власну точку зору з проблеми, що досліджується;

- виявити здібності студента щодо підбору, систематизації та аналізу інформації, яка стосується об'єкту та предмету дослідження;

- сформуванню вміння самостійно визначати об'єкт та предмет магістерського дослідження, обґрунтувати

систему методів, необхідних для розв'язання теоретичних та прикладних завдань;

- поглибити навички аналізу економічних показників, закріпити володіння системним підходом, сучасним методичним апаратом, інструментарієм та прийомами обґрунтування управлінських рішень;

- сформувати навички розробки наукових висновків і конкретних практичних пропозицій щодо вдосконалення організації та управління в сфері туризму, готельного та ресторанного бізнесу.

Метою підготовки магістерської роботи є закріплення здобутих умінь і навичок, адаптація теоретичних моделей та практичного досвіду організації та управління до умов діяльності конкретного суб'єкту господарської діяльності в сфері туризму, готельного та ресторанного бізнесу або до потреб певного туристсько-рекреаційного регіону України.

Задачі магістерської роботи залежать від обраної теми, об'єкту та предмету дослідження. Робота повинна виконуватись на наукових засадах та мати аналітичні результати практичного спрямування. Головним завданням є пошук та обґрунтування доцільності впровадження ефективних методів та інструментів організації та управління на рівні конкретного регіону чи підприємства туристської сфери.

Магістерська робота виконується на основі поглибленого вивчення чинного законодавства України з питань підприємницької діяльності, спеціальної вітчизняної та зарубіжної літератури, передового досвіду з проблеми, яка вивчається, а також результатів проведених студентом власних досліджень.

При оцінці випускної кваліфікаційної роботи виходять з того, що магістр повинен уміти:

- формулювати мету та завдання дослідження;

- складати план дослідження;
- вести бібліографічний пошук із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- використовувати сучасні методи наукового дослідження, модифікувати їх, виходячи із завдань конкретного дослідження;
- обробляти отримані дані, аналізувати та синтезувати їх на базі відомих літературних джерел;
- оформляти результати досліджень відповідно до сучасних вимог, у вигляді звітів, рефератів, статей.

Отже, магістерська робота – результат самостійної індивідуальної науково-дослідної роботи студента. Виконання магістерської роботи є формою державного контролю засвоєних студентами знань.

2. МЕТОДИКА РОБОТИ НАД МАГІСТЕРСЬКИМ ДОСЛІДЖЕННЯМ

2.1. Основні етапи виконання магістерської роботи

Підготовка та виконання магістерської роботи передбачає такі основні етапи:

1. Вибір напрямку та теми дослідження, подання відповідної заяви і затвердження теми.
2. Визначення об'єкту, предмету, мети та задач дослідження, затвердження індивідуального завдання на магістерську роботу.
3. Опрацювання джерел вторинної інформації, формування загальної концепції дослідження, методичних підходів та інструментарію, складання робочого плану магістерської роботи.
4. Формування теоретико-методологічних основ проблеми, яка досліджується, узагальнення існуючих

концепцій, вивчення еволюції підходів до вирішення проблеми, систематизація сучасних поглядів вітчизняних та закордонних науковців.

5. Збирання фактичного матеріалу, економічна діагностика об'єкту дослідження, поглиблений аналіз та оцінка показників, що характеризують предмет дослідження.

6. Обґрунтування напрямів вирішення проблеми, яка досліджується, пошук засобів подолання перешкод їх реалізації, економічне обґрунтування доцільності впровадження.

7. Викладення результатів дослідження в текстовій формі, підготовка вступу, висновків, додатків, упорядкування списку використаних джерел.

8. Оформлення магістерської роботи.

9. Попередній захист магістерської роботи на випускаючій кафедрі.

10. Зовнішнє рецензування магістерської роботи.

11. Підготовка до захисту.

12. Захист магістерської роботи у Державній комісії з захисту магістерських робіт.

2.2. Вибір напрямку дослідження та затвердження теми магістерської роботи

Вибір теми – це, вочевидь, найбільш відповідальний момент при підготовці наукового дослідження. Кафедра надає право магістранту самостійно обирати напрям свої науково-дослідної роботи. Враховуючи той факт, що туризм явище багато аспектне і може досліджуватися з точки зору економіки, менеджменту, маркетингу, філософії, культурології, історії тощо, кожен магістрант може обрати той напрямок, який йому найдужче імпонує.

При визначенні теми дослідження основними критеріями повинні бути:

- її проблемність;
- актуальність, перспективність і новизна;
- наявність теоретичної і експериментальної бази;
- особистий інтерес магістранта до цієї теми;
- бажання працювати з викладачем, який займається цією проблематикою.

Проблемність теми дослідження може бути як теоретичного, так і практичного характеру. В першому випадку вибір теми дослідження зумовлюється потребою розвитку теорії, основними завданнями дослідника є аналіз, систематизація та узагальнення тих розрізнених теоретичних положень, які викладені в різних наукових джерелах. У другому – проведення дослідження викликане потребами практичної діяльності туристських підприємств, тому завданням є визначення можливості використання теоретичних положень чи існуючого досвіду інших підприємств, як вітчизняних, так і закордонних, для підвищення ефективності діяльності конкретного підприємства.

Інколи магістранту легше написати магістерську роботу, ніж виявити суперечності, які визначають її наукову проблему. Проте, в будь-якому разі, в темі роботи обов'язково повинна бути відображена проблема.

Туризм і як напрям наукових досліджень, і як галузь економіки, дуже молодий, тому більшість тем обов'язково містить проблему. Треба тільки її побачити (або придумати).

Актуальність теми визначається її новизною (наскільки глибоко вона досліджена в науці чи реалізована на практиці) та перспективністю (можливість використання результатів дослідження як з точки зору розвитку науки, так і вдосконалення діяльності туристських підприємств).

Наявність теоретичних матеріалів та практичних даних забезпечує своєчасне, якісне, ґрунтовне проведення науково-дослідної роботи. Для цього необхідно при виборі теми дослідження переконатися, що потрібна інформація є в достатньому об'ємі та доступному місці. Не варто багато надій покладати на Інтернет: подана там інформація не завжди має достовірний характер, дублюється, містить багато помилок та неточностей.

Зацікавленість магістранта темою. Написання магістерської роботи – це тривалий процес, щоб він був успішний, тема роботи повинна бути цікава магістранту.

Виграшною є розробка теми на замовлення керівництва підприємства туристської сфери. Це замовлення оформлюється листом-замовленням (Додаток А).

Доцільно обрати той напрям наукового дослідження, з якого вже є певні власні напрацювання, як от: курсові роботи, реферати, публікації, виступи на конференціях тощо.

Як показує практика, лише незначна кількість магістрантів має стійкий науковий інтерес і заздалегідь визначається з темою дослідження. Здебільшого тему дослідження обирають з числа рекомендованих кафедрою. Щорічно кожен викладач кафедри пропонує в межах власних навчальних дисциплін перелік тем, які, з його погляду, відображають актуальну проблематику сучасного ринку туристських послуг. Магістрант обирає вже сформульовану тему, або може відредагувати запропонований варіант.

Актуальну тему можуть вивчати одночасно кілька магістрантів. Проте принципи вирішення проблеми, зміст теоретичної і практичної частин дослідження, методика експерименту обов'язково повинні бути різними. З метою унеможливлення дублювання тем на засіданні кафедри туризму та готельного господарства при затвердженні їх у разі потреби редагують.

Після вибору теми та узгодження її з науковим керівником студент подає заяву на ім'я завідувача кафедри (Додаток Б). Подані заяви з темами магістерських робіт розглядаються та обговорюються на засіданні кафедри, потім затверджуються наказом по університету.

До 30 квітня студент за погодженням із науковим керівником, має право замінити тему або її уточнити. Для заміни (уточнення) теми необхідно подати заяву на ім'я завідувача кафедри із підписом студента та його керівника (Додаток В).

Подальші зміни та уточнення тем можливі лише за крайніх обставин, потребують змістовного обґрунтування та додаткового наказу за письмовим клопотанням кафедри (витяг із протоколу засідання). Обставинами, що можуть стати підставою для такого клопотання, є, наприклад, перебування студента в лікарні або тривале відрадження, що має бути підтверджено відповідними документами.

Отже, обравши тему дослідження, магістрант має усвідомити сутність пропонованої ідеї, її новизну й актуальність, теоретичну важливість і практичну значимість.

2.3. Керівництво магістерською роботою

Наукове дослідження – це значною мірою результат співпраці магістранта й наукового керівника. Певні рекомендації по написанню магістерської роботи магістрант отримує під час вивчення „Методології та організації наукової діяльності” та самостійного опрацювання відповідної навчально-методичної літератури. Проте лівова частка при керуванні написанням магістерської роботи покладається на наукового керівника. Від того, наскільки успішно організована ця співпраця, залежить її результативність, тому призначаючи наукового

керівника, оптимально враховуються як побажання студентів, так і викладачів.

Науковим керівником магістерської роботи може бути лише викладач кафедри, який працює на посаді доцента чи, як виняток, старшого викладача. Науковий керівник призначається кафедрою відповідно до обраної студентом теми магістерської роботи. Традиційно викладачі намагаються працювати з магістрантами в межах власних наукових інтересів (Додаток Д).

Кількість магістрантів, які закріплюються за конкретним науковим керівником визначається навчальним навантаженням у кінці серпня, і здебільшого, не змінюється. Тому, визначившись з напрямом наукового дослідження, необхідно зустрітися з бажаним викладачем, і отримавши його згоду, повідомити лаборанта кафедри. Зволікаючи, магістрант може не потрапити до того викладача, з яким хотів би працювати.

Якщо магістрант своєчасно не визначився з науковим керівником, кафедра розподіляє його до того викладача, в якого ще є вакансії магістрантів.

Науковий керівник:

- допомагає скласти план магістерської роботи;
- заповнює бланк індивідуального завдання;
- складає календарний графік роботи магістранта і контролює дотримання його виконання;
- рекомендує необхідну літературу, довідкові, архівні та статистичні матеріали й інші джерела за темою;
- проводить систематичні, передбачені розкладом консультації;
- перевіряє частини роботи та завершений рукопис;
- готує відгук на магістерську роботу.

Отже, керівник надає наукову і методичну допомогу, систематично контролює виконання роботи, робить необхідні корективи, дає рекомендації щодо доцільності прийняття того чи іншого рішення, а також робить висновок про завершеність дослідження.

В деяких випадках при дослідженні проблеми, яка потребує розробки математичних моделей, статистичну обробку даних, створення програмного забезпечення на ПЕОМ тощо, крім наукового керівника за магістрантом може закріплюватися науковий консультант, який надає допомогу при написанні окремих розділів чи підрозділів роботи.

При організації роботи необхідно пам'ятати, що кожен науковий керівник консулює декілька слухачів магістратури, має навчальне навантаження на кафедрі та право на відпочинок, тому для уникнення непорозумінь та підвищення ефективності співпраці доцільно дотримуватися наступних рекомендацій:

1. витримувати хронологічні рамки календарного плану написання магістерської роботи;
2. час і місце консультації визначати й узгоджувати з викладачем заздалегідь;
3. запитання, які виникають у ході роботи і потребують консультації викладача, продумувати й записувати;
4. ставитися уважно до наданих рекомендацій: занотувати, а головне, до наступної консультації їх виконувати;
5. враховувати, що на перевірку рукопису потрібен певний час, тому не розраховувати, що робота буде повернена протягом доби.

2.4. Визначення об'єкту та предмету магістерської роботи

Як свідчить практика, визначення об'єкту та предмету наукового дослідження – один з найскладніших для магістрантів етапів у підготовці наукового дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обраний для вивчення. Предмет міститься в межах об'єкту. Предмет дослідження – це розглянутий бік об'єкта дослідження та його досліджувані якості і галузь використання.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виокремлюється та його частина, що є предметом дослідження. На нього й спрямована основна увага магістранта, оскільки предмет дослідження визначає тему наукового дослідження, яка позначається на титульному листі як назва.

Об'єктом, на матеріалах якого буде виконуватись робота, може бути підприємство туристської сфери будь-якої форми власності, туристський регіон або район тощо.

Предметом дослідження за спеціальністю “Туризм” та “Готельне господарство” може бути:

- технологія надання туристських послуг;
- організація діяльності туристського підприємства або його окремого структурного підрозділу;
- проектування інноваційного туристського продукту;
- одне з функціональних завдань системи управління (інформаційне забезпечення, розробка стратегій розвитку, маркетинг, інноваційно-інвестиційна діяльність, бізнес-планування, фінанси тощо).

Наприклад, об'єкт дослідження – туристська індустрія України. Предметом дослідження може бути:

1. певний хронологічний період її розвитку („Розвиток туризму в Україні в період незалежності”,

„Сучасний стан та перспективи розвитку туризму в Україні”);

2. один з туристських регіонів країни („Особливості розвитку туристської індустрії в промислових областях України”; „Специфіка розвитку туристської індустрії АПК”);

3. окремі аспекти функціонування („Державне регулювання розвитку туризму в Україні”, „Франчайзинг в туристській індустрії України”);

4. розвиток певного виду туризму („Дитячий туризм в Україні”, „Перспективи розвитку освітнього туризму в Україні”) тощо.

Якщо після ряду прослуханих лекцій, підготованих семінарських занять та десятка законспектованих навчальних посібників, Ви так і не зуміли визначитись з об'єктом і предметом власного наукового дослідження, не панікуйте: зверніться за консультацією до наукового керівника (можна зробити це і відразу).

Після остаточного визначення теми, об'єкту та предмету дослідження, магістрант за допомогою наукового керівника заповнює бланк завдання (Додаток Е). Завдання підписують магістрант, науковий керівник та завідувач випускаючої кафедри та зберігається на кафедрі.

2.5. Складання робочого плану дослідження

За допомогою керівника, виходячи з теми, мети, об'єкту та предмету дослідження, студент складає проект плану (робочий план) магістерської роботи. План має передбачати питання, які розкривають зміст теми.

Досвід показує, що за весь період роботи над науковим дослідженням можуть бути складені плани кількох видів. Попередній робочий план починається з розробки теми, задуму наукового дослідження. Він має довільну форму, до нього вносять все, що можна заздалегідь передбачити. Здебільшого, план включає два-

три розділи. Перший розділ присвячується вивченню теоретичних та методологічних основ об'єкта дослідження, другий та третій (за наявності) – предмету дослідження: теоретичному дослідженню та зробленим на основі цього висновкам.

Попередній робочий план, як правило, він складається з переліку розташованих у колонку рубрик, об'єднаних внутрішньою логікою обраної теми дослідження. Він характеризує предмет дослідження лише в основних рисах і дає змогу ескізно представити досліджувану проблему в різних варіантах.

Надалі цей план може і повинен уточнюватися, проте *основне завдання, що стоїть перед роботою в цілому, повинно змінюватися якомога менше.*

В процесі роботи над літературою визначаються і вносяться в план додаткові аспекти, які забезпечують розкриття теми. На цьому етапі план дуже деталізований і скоріше має вигляд тез: це реферативне викладення розміщених у логічному порядку питань, за якими надалі буде систематизуватися весь зібраний фактичний матеріал. Доцільність складання такого плану в тому, що він дає можливість простежити логіку дослідження і відразу вказує на слабкі місця, які ще потребують уваги.

Якщо дослідження не вдається логічним через відсутність значного об'єму потрібної інформації у доступній літературі, варто замислитись над необхідністю скоректувати тему наукової роботи з урахуванням існуючої інформації.

Потім, на основі попередніх робочих планів, складається остаточний план магістерської роботи, який подається у змісті.

Обов'язковим є також складання індивідуального **календарного графіка роботи** (поданий у Додатку Ж). Він обов'язково складається в двох екземплярах, підписується студентом, науковим керівником та завідувачем кафедри. Один екземпляр зберігається на кафедрі, другий –

у студента. Науковий керівник зобов'язаний регулярно робити відмітки про виконання чергового етапу роботи. Невиконання магістрантом індивідуального календарного графіка роботи є підставою для не допуску студента до захисту роботи.

Більшість магістрантів складає декілька планів, розрахованих на різні терміни (рік, місяць, тиждень, день). Складаючи будь-який із планів, треба враховувати реальні можливості виконавця і не передбачувані обставини, за яких нереалізовані пункти можна буде перенести в наступний період.

2.6. Опрацювання інформаційних джерел

Відповідно до теми дослідження студент самостійно або за рекомендацією наукового керівника добирає літературні джерела (монографії, навчальні та навчально-методичні посібники, часописи, статті у збірниках наукових праць, тези доповідей на різного рівня наукових конференціях, автореферати дисертацій тощо).

Робота над літературою починається зі складання бібліографії – списку літератури, яку треба опрацювати. Для того, щоб охопити основну літературу з вибраного напрямку дослідження, при роботі в бібліотеці використовують два найбільш поширені види каталогів: алфавітний і системний. Нажаль, з проблем розвитку туризму не існує бібліографічних бюлетенів, наукових журналів, кількість літератури, яку може запропонувати бібліотека, обмежена. Тому доцільно опрацювати довідниковий та бібліографічний апарат відібраних книг, і вказані автором матеріали замовити по МБА або пошукати в Інтернеті.

Особливу увагу доцільно звернути на вивчення матеріалів, опублікованих у періодичній пресі (газети і

журнали фахового спрямування, вони виписуються бібліотекою університету та Обласною бібліотекою ім. М. Горького), де подаються найсучасніші результати наукових досліджень.

Написання магістерської роботи передбачає вивчення чинного законодавства, постанов Кабінету Міністрів України, рішень Верховної Ради, нормативних документів відповідних міністерств та інших органів управління з питань, пов'язаних з темою магістерської роботи. Доцільно також використовувати статистичні матеріали Міністерства статистики України, зокрема статистичний збірник “Україна в цифрах”, статистичні дані щорічника “Туризм в Україні”.

Джерелом фактичних матеріалів у наукових дослідженнях з туризму є планові і фактичні показники господарської діяльності туристського підприємства, його статистична та бухгалтерська звітність, накази, розпорядження, результати спостережень, опитувань тощо. Особливе значення має правильне узагальнення накопиченого фактичного матеріалу, групування та обробка даних, на основі яких проводиться аналіз та обґрунтовуються власні пропозиції щодо удосконалення діяльності. Проте, враховуючи посилення конкуренції на ринку туристських послуг, підприємства неохоче надають цю інформацію. Обираючи таку тему, треба заздалегідь заручитися згодою керівника підприємства надати необхідні для дослідження дані.

Відібрану для наукового дослідження літературу варто відразу оформити у відповідності до існуючих вимог, вказавши автора чи редактора книги, статті, збірника; назву та рік видання; видавництво, том, випуск чи номер видання; загальну кількість сторінок, а при використанні цитат – номер сторінки, на якій вони наведені (додаток 3).

Якщо не зробити це вчасно, потім доведеться користуватися платними послугами бібліографа (2 грн. за оформлення одного джерела, а їх у роботі не менше 50).

При ознайомленні з літературою доцільно керуватися традиційною логікою вивчення літературних джерел:

- загальне ознайомлення з публікацією в цілому (анотація, вступ, зміст, резюме) та її змістом;
- читання тексту послідовно або вибірково (в залежності від того наскільки джерело відповідає завданням дослідження);
- виписування (копіювання) матеріалів, що безпосередньо стосуються теми;
- критична оцінка вибраних матеріалів;
- формування відповідного фрагменту тексту магістерської роботи.

Типовою помилкою магістрантів є зволікання з опрацюванням зібраного матеріалу. Нажаль, в існуючій літературі з туризму значний об'єм інформації постійно повторюється, тому, навіть, зібравши значний за обсягом матеріал з великої кількості джерел, не можна бути впевненим, що його вистачить для виконання дослідження. Необхідно постійно упорядковувати накопичене: зразу відсіяти зайве, прибрати повтори, розподілити зібраний матеріал по главах, параграфах, тоді відразу буде видно в якому напрямку треба працювати. Крім того, чим більший об'єм інформації, тим важче його опрацювати.

При вивченні літератури особливу увагу слід звертати на основні поняття, які будуть використовуватися в дослідженні. Враховуючи той факт, що значна кількість понять, які поширені в туристській сфері, не мають однозначного трактування, доцільно виписувати запропоноване автором визначення, щоб потім проаналізувати їх трактування у дослідженні.

Працюючи над літературою необхідно визначити позицію автора, встановити його точку зору на проблему,

це дасть можливість у роботі показати протиріччя в теорії та практиці туристської діяльності, виявити існуючі проблеми.

При вивченні будь-яких матеріалів, які стосуються предмету дослідження, важливо чітко визначити мету й у відповідності з нею виділити показники для збору даних, вибрати способи їх оформлення (таблиці, графіки, тематичні огляди тощо).

При запозиченні визначень, цитат тощо, в тексті магістерської роботи необхідно робити відповідні посилання.

Вивчення літератури та різного роду джерел продовжується протягом всього дослідження. Чим більше джерел буде опрацьовано, тим ґрунтовнішою та об'єктивнішою буде проведена робота.

При здійсненні магістерського дослідження студент має опрацювати не менше 50 інформаційних джерел.

2.7. Вибір та використання методів наукового дослідження

Успішність виконання магістерської роботи великою мірою залежить від вміння вибрати найбільш результативні методи дослідження, оскільки саме вони дозволяють досягти поставленої в роботі мети. Сукупність способів та вчення про методи наукового дослідження є важливою складовою методології наукового пізнання.

Метод – це сукупність прийомів чи операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності, підпорядкованих вирішенню конкретної задачі. Іншими словами, метод – це сукупність операцій, здійснення яких гарантує досягнення запланованих результатів.

Загальнонаукові методи пізнання поділяють на три групи, грані між якими визначені приблизно:

- методи емпіричного рівня наукового дослідження;
- методи, що використовуються на емпіричному та теоретичному рівнях;
- методи теоретичного рівня наукового дослідження.

Найчастіше при написання магістерських робіт використовуються наступні методи:

Методи емпіричного рівня наукового дослідження.

Спостереження – це систематичне цілеспрямоване сприйняття та фіксація проявів явищ та процесів, що вивчаються.

Порівняння – це процес встановлення подібностей або відмінностей предметів та явищ дійсності, знаходження спільного, притаманного двом або декільком об'єктам.

Вимірювання – це визначення числового значення певної величини за допомогою одиниці виміру. Це особливий вид порівняння зафіксованих характеристик з існуючими шкалами, мірами, символами.

Експеримент – це такий метод вивчення об'єкта, при якому дослідник активно та цілеспрямовано впливає на цей об'єкт завдяки використанню природних чи створенню штучних умов, необхідних для виявлення відповідної властивості.

Методи, що застосовуються на емпіричному та теоретичному рівнях наукових досліджень.

Абстрагування – це уявне відволікання від несуттєвих властивостей та зв'язків предметів і виділення декількох рис, які цікавлять дослідника.

Аналіз і синтез. Аналіз – метод пізнання, який передбачає поділ предмету дослідження на складові частини (природні елементи об'єкта або його властивості). Синтез, навпаки, припускає з'єднання окремих частин або

сторін предмету в єдине ціле. Аналіз та синтез взаємопов'язані, вони являють собою єдність протилежностей.

Індукція та дедукція. Індукція – це спосіб міркування від окремого до загального, від фактів до узагальнень. Дедукція – це спосіб міркування від загального до окремого, від загальних положень до окремих висновків. Дедуктивною називають таку розумову конструкцію, в якій висновок щодо якогось елемента множини робиться на підставі знання загальних властивостей всієї множини. Змістом дедукції як методу пізнання є використання загальних наукових положень при дослідженні конкретних явищ.

Моделювання – метод, який ґрунтується на використанні моделі як засобу дослідження явищ і процесів природи. Під моделями розуміють системи, що замінюють об'єкт пізнання і є джерелом інформації стосовно нього.

Методи теоретичного рівня наукових досліджень.

Ідеалізація – це конструювання подумки об'єктів, які не існують у дійсності або практично не здійсненні (наприклад, абсолютно ідеальний готель).

Формалізація – метод вивчення різноманітних об'єктів шляхом відображення їхньої структури в знаковій формі за допомогою штучних мов, наприклад, мовою математики.

Аксиоматичний метод – метод побудови наукової теорії, за якою деякі твердження приймаються без доведень, а всі інші знання виводяться з них відповідно до певних логічних правил.

Інтерпретація – це встановлення значень, тлумачення термінів теоретичної мови, а також формування умов для їх розуміння.

Кількість методів наукового дослідження не обмежується поданими вище і визначається його завданнями. Необхідно пам'ятати, що метод, як правило, не застосовується ізольовано, сам по собі, а лише у взаємодії з іншими. Крім того, при застосуванні метод модифікується в залежності від конкретних умов та мети дослідження, особливостей об'єкту, галузі застосування (природа, суспільство) тощо.

3. ВИМОГИ ДО РУКОПISУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У магістерській роботі повинні бути проаналізовані сучасні підходи до вирішення певної наукової проблеми з урахуванням новітніх літературних джерел, а також чітко визначена авторська позиція щодо напрямів реалізації усіх аспектів даного дослідження. Магістерська робота повинна мати пошуковий характер. У роботі мають бути продемонстровані вміння студента методологічно грамотно проводити наукове дослідження, самостійно аналізувати, систематизувати, узагальнювати його основні теоретичні та практичні результати.

Магістерська робота виконується *українською* мовою (виняток складають лише наукові дослідження громадян інших країн) і подається на захист у *переплетеному* вигляді. Обсяг роботи – 60-70 сторінок набраного на комп'ютері тексту без урахування списку використаних джерел та додатків.

Магістерська робота має бути чітко структурованою з виділенням окремих її частин, абзаців, з нумерацією сторінок, правильним оформленням посилань, цитат, списку використаних джерел.

Структура магістерської роботи:

- титульний аркуш;

- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ;
- розділи основної частини;
- загальні висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Магістерська робота починається з **титульного аркуша**, на якому вказуються:

- повне найменування вищого навчального закладу та кафедри, де виконується наукове дослідження;
- прізвище, ім'я та по батькові магістранта;
- назва магістерської роботи;
- шифр та назва спеціальності магістерської підготовки;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника;
- місто та рік виконання роботи.

На титульному аркуші обов'язково зазначається „На правах рукопису”. Зразок титульного аркуша наведено в додатку И.

На другій сторінці магістерської роботи подається **зміст** роботи з найменуванням та номерами початкових сторінок усіх розділів, підрозділів і пунктів (якщо вони мають заголовки), висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків.

Для охайності оформлення рекомендується зміст набирати в таблиці, кордони якої потім прибрати (Додаток К).

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідності). Якщо у магістерській роботі вжито специфічну термінологію або маловідомі скорочення, нові символи, різні позначення

тощо, то їх перелік слід подати у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом.

Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, справа – їх розшифрування. Якщо спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення повторюються менше трьох разів, їх перелік не складають, а розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні (Додаток Л).

Вступ (Додаток М) розкриває сутність і стан проблеми дослідження, підстави та вихідні дані для розробки теми, обґрунтування його необхідності. У вступі відображають:

- **актуальність теми** – подається коротка характеристика стану проблеми, що досліджується; чітко, аргументовано обґрунтовується доцільність розробки теми для розвитку туристської індустрії в цілому чи вирішення конкретної проблеми галузі або окремого підприємства. Вміння обрати тему, правильно її зрозуміти й оцінити з точки зору своєчасності та соціальної значущості характеризує наукову зрілість і професійну підготовку автора дослідження. Для висвітлення актуальності достатньо одної сторінки, головне – чітко й однозначно визначити наукову проблему, показавши де проходить межа між знанням і незнанням з предмета дослідження.

Для з'ясування стану розроблення обраної теми складається короткий **огляд літератури**, з якого можна зробити висновок, що ця тема ще не розкрита (розкрита лише частково або не в тому аспекті), а тому вимагає подальшого розроблення. Якщо такий висновок не впливає логічно з огляду, то немає сенсу досліджувати цю проблему.

Огляд літератури за темою демонструє ґрунтовне ознайомлення магістранта зі спеціальною літературою, його вміння систематизувати джерела, критично їх

розглядати, бачити суттєве, оцінювати зроблене раніше іншими дослідниками, визначати головне в сучасному стані вивчення теми. Огляд праць роблять лише з питань обраної теми, а не за проблемою загалом.

Буває, що магістрант, намагається стверджувати, нібито саме йому належить перше слово в описі досліджуваного явища. Зрозуміло, що такі заяви робити не варто: при написанні дослідження все рівно в більшій чи меншій мірі використовувалася фахова література.

Від формулювання наукової проблеми і доведення, що та частина проблеми, яка є темою даної магістерської роботи, ще не розроблена і не висвітлена у спеціальній літературі, логічно перейти до формулювання **мети дослідження** і встановлення конкретних **завдань**, які будуть вирішуватися відповідно до мети.

Мета дослідження – це те, що в найбільш загальному вигляді повинно бути досягнуто в процесі роботи. Мета повинна бути реалістичною й конкретною, досяжною та досить значущою, орієнтованою на результат. Проте, не варто формулювати мету як „проаналізувати...”, „дослідити...”, „вивчити...”, тому що ці слова вказують на засіб її досягнення, а не на неї. Мета дослідження, зазвичай, тісно переплітається з його назвою і повинна чітко вказувати, що вирішується в роботі.

Поставленій мети досягти треба обов'язково й неодмінно перевірити, чи чітко визначено досягнення мети у висновках.

Виходячи з мети дослідження формулюється декілька **завдань** роботи – локальних комплексів цілеспрямованих і взаємопов'язаних дій щодо реалізації мети. Завдання записують у формі перерахунку: вивчити..., описати..., встановити..., виявити..., вивести залежність..., проаналізувати стан і досвід вирішення проблеми..., провести дослідження ... шляхом..., розробити

(напрямки, пропозиції, структури, методики, навчальні матеріали і т.п.), показати практичне використання результатів на прикладі ... тощо.

Формулювати завдання необхідно якомога ретельніше, оскільки описання їхнього вирішення становить зміст розділів роботи. Це важливо й тому, що заголовки таких розділів народжуються з формулювання завдань дослідження.

Отже, мета тісно переплітається з темою роботи; розв'язання завдань дозволяє досліднику досягти мети.

Якщо робота має експериментальний характер, то формулюється **гіпотеза** дослідження (*gipoteza* – це наукове припущення, яке висувається для пояснення певних фактів, явищ та процесів, і яке необхідно підтвердити чи заперечити). Проте проведення експерименту вимагає значного часу, і одного року навчання в магістратури для цього недостатньо. Крім того, потрібна база для проведення експерименту. Тому, перш ніж зважитись на експеримент, необхідно добре проаналізувати свої можливості і порадитися з науковим керівником.

Обов'язковим елементом вступу є визначення **об'єкта й предмета дослідження**.

Об'єкт (процес, явище, які існують незалежно від суб'єкта пізнання та на які звернена увага дослідника) та предмет (властивість, аспект об'єкта, які підлягають глибокому спеціальному вивченню та відносно яких дослідник зобов'язаний отримати нове знання) дослідження констатуються без детального обґрунтування чи пояснення.

Методи дослідження розглядаються як інструмент добування фактичного матеріалу, необхідного для досягнення поставленої мети, тому перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко й змістовно

визначаючи, що досліджувалося тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності й прийнятності вибору цих методів.

Визначаються методологічні та теоретичні основи дослідження;

Наукова новизна отриманих результатів передбачає викладення нових наукових положень, які були запропоновані самостійно. При цьому необхідно показати відмінність отриманих результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (вперше отримано..., вдосконалено..., набуло подальшого розвитку...).

При формулюванні наукової новизни можна, зокрема, вживати такі вирази: „доведена залежність між...”, „досліджена діяльність... і показано...”, „вивчено досвід... і розповсюджено на інше підприємство...”.

Проте, виходячи з того, що магістерська підготовка – це по суті лише перший серйозний крок до науково-дослідницької чи науково-педагогічної діяльності, магістерська робота не може розглядатись як науковий твір вищого гатунку, оскільки ступінь магістра – це не вчений, а лише академічний ступінь, який підтверджує освітньо-професійний рівень випускника вищої школи і свідчить про наявність у нього знань, умінь і навичок, притаманних науковому працівникові-початківцю.

На відміну від дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора наук, що є науково-дослідницькими працями, магістерська робота як самостійне наукове дослідження кваліфікується як навчально-дослідницька праця, в основу якої покладено моделювання більш-менш відомих рішень, її тематика та науковий рівень мають відповідати освітньо-професійній програмі навчання. Виконання зазначеної роботи повинне не стільки вирішувати наукові проблеми (завдання), скільки засвідчити, що її автор здатний належним чином

вести науковий пошук, розпізнавати професійні проблеми, знає загальні методи та прийоми їх вирішення.

Практичне значення одержаних результатів. У роботі, що має теоретичне значення, подаються відомості про наукове використання результатів дослідження чи рекомендації стосовно їх використання, а в роботі з прикладним значенням висвітлюють результати практичного застосування отриманих результатів або рекомендації стосовно їх використання.

Відзначаючи практичну цінність здобутих результатів, необхідно подати інформацію про ступінь їх готовності до використання або масштабів використання. Необхідно коротко повідомити про впровадження результатів дослідження (якщо воно мало місце), назвавши організацію, в якій здійснена реалізація, форми реалізації та реквізити відповідних документів, а також відзначити корисність того чи іншого заходу для людини, певних соціальних груп, суспільства загалом та ін.

Доцільно отримати довідку про впровадження результатів дослідження від підприємства, на матеріалах якого виконувалася робота, і *помістити її в додатках*.

За умови участі магістранта у науково-практичних конференціях різного рівня, обговорення результатів магістерської роботи на засіданнях кафедр навчальних закладів різного рівня акредитації, на засіданнях навчально-методичних комісій, на нарадах різного рівня тощо, у вступі ця інформація подається в такому структурному компоненті як “**Апробація результатів дослідження**”.

Публікації. За умови публікації магістрантом результатів магістерської роботи в різних наукових виданнях (науковий журнал, збірник наукових робіт, збірник матеріалів науково-практичної конференції тощо) вказують назви цих публікацій.

Наприкінці вступу подається інформація про **структуру магістерської роботи**, яка зазвичай містить інформацію про складові роботи та її кількісні показники (кількість розділів, використаних джерел, додатків, наведених таблиць, тощо).

Рекомендований обсяг вступу 3-4 сторінки.

Таким чином, вступ – це дуже важлива і відповідальна частина магістерської роботи, оскільки він містить усі необхідні кваліфікаційні характеристики цього наукового дослідження.

Основна частина магістерської роботи, складається з розділів та підрозділів. Кожний розділ починають з нової сторінки. В кінці кожного розділу подають висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів.

Кількість розділів магістерської роботи визначається логікою дослідження. Здебільшого рекомендується основну частину магістерської роботи поділити на три розділи: теоретико-методологічний, аналітичний та розробницько-впроваджувальний, проте на практиці магістранти переважно об'єднують останні два розділи. У межах кожного розділу, як правило, виділяють 2-4 підрозділи, що мають відобразити логічну послідовність дослідження та розробки власних пропозицій.

В першому розділі слід викласти сутність проблеми, яка досліджується, розглянути еволюцію підходів до її вирішення, рівень розробки на сучасному стані. Необхідно здійснити аналіз та узагальнення концепцій і наукових підходів, які існують у фаховій літературі, визначити дискусійні аспекти та невирішені питання. Доцільно також адаптувати методичні підходи до вирішення проблеми щодо потреб галузі.

Перший розділ є основою для розробки прикладних аспектів теми, яка обрана.

У другому розділі – аналітичному – необхідно здійснити технологічний, організаційний та економічний аналіз підприємства та умов його господарювання, визначити основні проблеми підприємства (туристського регіону) та перспективи розвитку. Зокрема, детально аналізується той аспект діяльності підприємства (туристського регіону), що становить проблему дослідження.

На основі вивчення, обробки та узагальнення аналітичних матеріалів необхідно виявити й відобразити у магістерській роботі вплив внутрішніх та зовнішніх чинників на ефективність господарської діяльності.

Базовий аналітичний матеріал, проміжні розрахунки та отримати кількісні результати мають бути подані в таблицях та рисунках в межах цього розділу або винесені в додатки.

У **третьому розділі**, який має носити прикладний, розробницько-впроваджувальний характер, студент повинен розкрити зміст заходів, що пропонуються й спрямовані на вдосконалення технології, організації та управління підприємством (туристським регіоном) в цілому, розробити рекомендації щодо вдосконалення того аспекту господарської діяльності, який становить предмет дослідження.

Рекомендації та пропозиції повинні мати наукове обґрунтування та виходити з результатів аналізу, здійсненому в попередньому розділі роботи. Доцільно визначити шляхи оптимізації системи ресурсного та інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських рішень, які пропонуються.

Практичне значення пропозицій та рекомендацій має бути підтверджено технічно-економічними розрахунками та визначенням ефекту, який очікується від впровадження.

Зміст розділів основної частини повинен точно відповідати темі дослідження. Викладати матеріал треба лаконічно, логічно й аргументовано. Обсяг кожного розділу не регламентується, проте вони повинні бути більш-менш рівноцінні.

Більш конкретні рекомендації щодо написання основних розділів може надати лише науковий керівник, це пов'язано з різноманітністю тем та різницею в характері досліджень.

Наприкінці розділу робляться висновки (обсягом до 1 сторінки). Вони мають конкретний характер: коротка суть результату дослідження, обґрунтування його достовірності та пояснення практичної цінності.

У **загальних висновках** необхідно в тезисній формі викласти узагальнені результати дослідження, при чому це повинен бути не простий перелік отриманих результатів проведеного дослідження, а їх остаточний синтез. Доцільно обґрунтувати достовірність цих результатів, їх практичну цінність, подати рекомендації щодо впровадження.

Необхідно звернути особливу увагу на послідовність і логічність викладення висновків (відповідно до логіки побудови магістерської роботи), та їх співвідношення із загальною метою й конкретними завданнями, поставленими та сформульованими у вступі.

Бажано подати висновки у вигляді певної кількості пронумерованих абзаців. Рекомендований обсяг 3-5 сторінок.

Список використаних джерел має містити всі інформаційні джерела, які були використані студентом у процесі дослідження. Цей список рекомендується розміщувати в порядку згадування джерел у тексті за наскрізною нумерацією. Не варто включати до

бібліографічного списку праці, на які немає посилання в дослідженні, отже, які фактично не були використані.

Додаткові матеріали, необхідні для кращого сприйняття магістерської роботи, виносять у **додатки**. За змістом додатки можуть бути різноманітними: великі таблиці та рисунки, які важко розмістити в основному тексті магістерської роботи; проміжні розрахунки, копії бухгалтерської звітності підприємства, географічні карти, схеми, ілюстрації чи цифрові дані допоміжного характеру.

На всі додатки мають бути зроблені обов'язкові посилання в основному тексті магістерської роботи.

4. ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Оформлення магістерської роботи – це дуже важливий процес, який впливає на її презентабельність та оцінку, отже, нехтувати ним не можна.

Магістерську роботу на захист подають у вигляді переплетеного рукопису в твердій палітурці.

Магістерську роботу друкують на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210-297 мм) через полуторний міжрядковий інтервал з абзацом 1.25 см. При комп'ютерному наборі використовують шрифт Times New Roman текстового редактора Word, розмір 14, звичайної жирності.

Загальний обсяг магістерської роботи 60-70 сторінок друкованого тексту (без урахування „Списку використаних джерел” та „Додатків”).

Текст друкують, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє і нижнє – 15 мм. Шрифт має бути чітким, чорного кольору, з однаковою щільністю тексту.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності можна виправити підчищенням або зафарбуванням

коректором і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту (фрагменту рисунка) чорнилом або пастою чорного кольору із щільністю, наближеною до основного тексту.

Заголовки структурних частин магістерської роботи „ЗМІСТ”, „ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ”, „ВСТУП”, „РОЗДІЛ”, „ВИСНОВКИ”, „СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, „ДОДАТКИ” друкують великими літерами симетрично до тексту (вирівнювання по ширині). Номер розділу розміщують після слова „РОЗДІЛ”, після номеру крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Заголовки підрозділів, пунктів друкують маленькими літерами (крім першої) з абзацного відступу. Підрозділи нумерують в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку, наприклад: 2.3 (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Відстань між заголовками і текстом має становити 2-3 інтервали (див. Додаток Н).

Кожну структурну одиницю магістерської роботи слід починати з нової сторінки.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць, формул, додатків подають *арабськими* літерами без знаку №. Нумерацію сторінок розміщують в правому верхньому куті аркуша.

Першою сторінкою магістерської роботи є титульний лист. На титульному листі номер не ставлять. Другою сторінкою є зміст.

Рисунки й таблиці необхідно подавати в магістерській роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Рисунки й

таблиці, які розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок.

Будь-які ілюстрації (рисунок, схеми, графіки, діаграми, карти тощо) позначають словом „Рис.” і нумерують послідовно в межах розділу, за виключенням тих, що розміщуються в додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядковий номер рисунку, між якими вставляють крапку.

Наприклад: Рис.2.3 (третій рисунок другого розділу).
Всі рисунки повинні мати назву, яку розміщують після поданої ілюстрації, симетрично до неї. Приклад оформлення рисунку наведено у додатку П.

Таблиця є способом подання інформації, при якому цифровий або текстовий матеріал групується в рядки і графи, відокремлені одна від іншої вертикальними та горизонтальними лініями.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву починають із великої літери. Назву не підкреслюють і не виділяють. Усі наведені в таблицях дані мають бути достовірними, однорідними і такими, що можуть зіставлятися.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують надпис „Таблиця” із зазначенням її номера. Номер таблиці має складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: Таблиця 1.2 (друга таблиця першого розділу).

При переносі частини таблиці на інший аркуш слово „Таблиця” і її номер вказують один раз над першою частиною, над іншою частиною пишуть – Продовження табл. 1.2.

Приклад оформлення таблиці наведено в додатку Р.

Формули. При використанні довгих чи громіздких формул необхідно їх розміщувати на окремих рядках, залишаючи вище і нижче формули не менше одного вільного рядка. Невеликі та нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту. Позначення значень символів і числових коефіцієнтів розміщують безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони йдуть у формулі. Значення кожного символу і цифрового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова „де” без двокрапки.

Формули, на які є посилання в магістерській роботі, нумерують у межах розділу, інші не нумеруються. Номер формули складається з номеру розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул ставлять біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) перша формула третього розділу).

Додатки (якщо вони є) оформлюють як продовження магістерської роботи на наступних її сторінках, кожен починаючи з нової сторінки. Слово Додаток розміщують у правому верхньому куті із зазначенням його номера. Нумерують додатки послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Заголовок додатку друкують посередині рядка малими літерами з першої великої (див. Оформлення додатків у даному посібнику). При переносі частини додатку на інший аркуш на другому листі ставлять „Продовження дод. А”.

Примітки до тексту, таблиць та рисунків, в яких вказують довідкові та пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки, їх розміщують внизу аркуша і відділяють від основного тексту суцільною

лінією. Якщо приміток на одному аркуші кілька, то після слова „Примітка” ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1.
2.

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова „Примітка” ставлять крапку.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела. Для підтвердження власних думок у тексті прийнято подавати цитати. Науковий етикет вимагає дотримання наступних правил цитування:

- текст цитати починається і закінчується лапками;
- цитатний текст подається без змін (у тій же граматичній формі, із збереженням особливостей авторського написання);
- цитування повинно бути повним; пропуск слів при цитуванні допускається в будь-якому місці (на початку, всередині, в кінці) за умови збереження змісту, і позначається трьома крапками;
- кожна цитата обов’язково супроводжується посиланням на джерело. Посилання в тексті слід позначати номерами джерел, за якими вони зазначені у „Списку використаних джерел”, їх виділяють квадратними дужками, наприклад: „...у працях [1-3, 7, 23] приділено особливу увагу дослідженням цього аспекту проблеми”.

Якщо наводять цитату зі статистичними даними з джерела з великою кількістю сторінок, крім номера зазначають сторінку, де взята цитата, наприклад: „...на думку фахівця доцільно виділити такі етапи проведення маркетингового дослідження [43, с. 234]...”.

Джерела, з яких запозичені таблиці та формули в магістерській роботі вказують їх порядковим номером,

наприклад: „на рис. 2.3 можна побачити...”/ ”повернемося до табл. 1.3...”/ ”розрахуємо за формулою(2.1)...”.

Список використаних джерел необхідно упорядковувати в порядку появи посилань у тексті. Бібліологічний опис Законів України, Указів Президента, постанов Кабміну, інших правових документів розміщують на початку „Списку використаних джерел”.

Відомості про джерела, які включені до списку, необхідно подавати згідно вимог державного стандарту. Приклади оформлення бібліографічного опису в Списку використаних джерел наведені в додатку 3.

5. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ

5.1. Висновок наукового керівника про магістерську роботу

Виконана студентом магістерська робота подається науковому керівникові, який її перевіряє та робить висновок щодо можливості захисту роботи в державній комісії з захисту магістерських робіт.

Керівник також ставить свій підпис на титульному аркуші магістерської роботи.

У разі негативного відгуку наукового керівника студент повинен усунути упущення, внести правки і подати магістерську роботу науковому керівникові на повторну перевірку.

Відгук наукового керівника складається в довільній формі. В ньому доцільно:

- подати загальну характеристику роботи, визначити її відповідність меті та завданням;
- зазначити теоретичний рівень розробок, їх повноту, глибину, оригінальність і обґрунтованість рішень, що пропонуються;

- визначити аргументованість тверджень і достовірність матеріалів, що використовувались;
- оцінити володіння методичними прийомами та інструментарієм досліджень, сучасними методиками обробки економічної та статистичної інформації, у тому числі за допомогою ПЕОМ;
- оцінити добросовісність та сумлінність студента в процесі написання магістерської роботи;
- виявити також основні недоліки роботи.

Критичний аналіз сильних та слабких сторін роботи повинен мати посилання на текст магістерської роботи.

В кінці відгуку зазначають рівень відповідності магістерської роботи вимогам, що висуваються вищою школою до випускних робіт на освітньо-кваліфікаційному рівні “магістр” зі спеціальності “Туризм” (“Готельне господарство”) та робиться висновок щодо можливості допуску роботи до захисту в Державній екзаменаційній комісії.

Підпис наукового керівника завіряється печаткою директорату.

5.2. Отримання допуску магістерської роботи до захисту на випускаючій кафедрі

Допуск магістерських робіт до захисту здійснюється на кафедрі туризму та готельного господарства згідно затвердженого директором ІТОТТ графіку, не пізніше ніж за місяць до захисту магістерської роботи в Державній комісії.

Викладачі кафедри перевіряють магістерські роботи на предмет їх відповідності встановленим вимогам за структурою, змістом, обсягом та оформленням. Якщо зауважень немає, комісія з викладачів кафедри рекомендує допуск магістерської роботи до захисту в державній комісії.

Якщо в роботі будуть виявлені певні недоліки, їх необхідно усунути та знову подати магістерську роботу на попередній захист.

У разі наявності суттєвих недоліків у роботі, які неможливо усунути в короткий термін, комісія з попереднього захисту може прийняти рішення про неможливість захисту такої магістерської роботи в державній комісії.

Без допуску випускаючої кафедри магістерська робота до захисту не допускається.

5.3. Зовнішнє рецензування магістерської роботи

Після одержання допуску до захисту студент отримує на кафедрі направлення на зовнішнє рецензування.

Рецензентом може виступати:

- провідний спеціаліст галузі;
- науковець однієї з кафедр ЛНУ імені Тараса Шевченка, якщо тема магістерської роботи пов'язана з напрямком роботи його кафедри (наприклад, рецензентом дослідження „Шляхи підвищення ефективності управлінням ГК „Ювілейний”” може бути викладач кафедри менеджменту);
- викладач із вченим званням та науковим ступенем кафедри туризму та готельного господарства іншого ВНЗ.

Переважно рецензент визначається за допомогою наукового керівника. Обов'язково необхідно отримати попередню згоду викладача виступити рецензентом, тому що цей процес вимагає певного часу на ознайомлення з роботою і не оплачується.

Прізвище рецензента подається в університетському наказі про допуск до захисту магістерських робіт, тому змінити рецензента в останній момент буває проблематично.

Традиційно, у рецензії на магістерську роботу відображені такі аспекти:

- актуальність теми дослідження;
- повнота розробки теми;
- достовірність матеріалів, які використовувалися магістрантом;
- застосування сучасних методів обробки інформації;
- позитивні якості та основні недоліки роботи з посиланнями на текст роботи;
- самостійність здобутків студента щодо висновків, рекомендацій, способів вирішення проблеми;
- наявність елементів новизни у пропозиціях;
- практична цінність роботи та реальність реалізації пропозицій.

В кінці роботи має бути остаточний висновок щодо кваліфікації студента, його здатності до самостійної роботи за спеціальністю.

Рецензент, за бажанням, може рекомендувати виставити певну оцінку за магістерську роботу. Проте, до протоколу вноситься лише його висновок щодо можливості допуску роботи до захисту в Державній екзаменаційній комісії, то не треба перейматися з приводу виставленої/не виставленої оцінки.

У рецензії слід зазначити ПІБ рецензента, наукове звання, вчений ступінь, місце роботи, посаду. Особистий підпис завіряється печаткою за місцем роботи.

Рекомендований обсяг рецензії 1-2 сторінки.

Іноді магістранти подають дві і більше рецензії, це допустимо, проте для протоколу традиційно заноситься лише один рецензент, оформлений офіційно у наказі про допуск до захисту.

5.4. Підготовка магістерської роботи до захисту

Приблизно за тиждень до дня захисту дослідження повинно бути підготовлено все, що знадобиться магістрантові на захисті, а саме:

- рукопис магістерської роботи в переплетеному вигляді;
- рукопис магістерської роботи на електронному носії;
- текст виступу на захисті у вигляді невеликої доповіді;
- слайди, відео-матеріали (за потребою).

Переплетена магістерська робота здається за тиждень до захисту на кафедру туризму та готельного господарства разом з електронною версією.

До внутрішньої сторінки обкладинки магістерської роботи студент приклеює конверт, у який вкладається зовнішня рецензія та відгук наукового керівника..

При наявності листа-замовлення з підприємства, студент має отримати також відгук на магістерську роботу від підприємства-замовника. Цей відгук та лист-замовлення треба також покласти у конверт.

5.5. Підготовка доповіді

Проте, найголовніше на цьому етапі – написати вдалу **доповідь**. Часто магістрантові, який зотягнув із задачею магістерської роботи, не вистачає часу на якісну підготовку свого виступу. Не варто забувати, що зміст доповіді, її презентабельність значною мірою впливають на оцінку всієї роботи. Зазвичай наукові керівники, навіть ті з них, хто досить поверхово працювали з магістрантом протягом року, досить детально вичитують доповіді, виправляють помилки та вносять корективи.

Свій виступ студент може подати у формі читання або переказу тексту доповіді, що має показати високий рівень теоретичної підготовки її автора, його ерудицію і здатність дохідливо викласти основні наукові результати проведеного дослідження.

Доповідь починається зі звертання: „Вельмишановний пане голово! Шановні члени екзаменаційної комісії! Панове!“. Далі студент коротко викладає сутність проведеного дослідження.

Структура доповіді може бути різною. Здебільшого, її зміст розділяють на три частини.

Перша частина доповіді в основних моментах повторює вступ магістерської роботи. В цій частині характеризується актуальність обраної теми, дається опис наукової проблеми, а також формулюється мета дослідження та методи, за допомогою яких одержано фактичний матеріал роботи. Тут же необхідно охарактеризувати склад та загальну структуру магістерської роботи.

Друга частина – найбільш велика за обсягом, вона характеризує кожний розділ магістерської роботи. При цьому особлива увага звертається на підсумкові результати. Відмічаються також критичні зіставлення та оцінки.

Закінчується доповідь заключною частиною, яка будується за текстом висновків магістерської роботи. Тут доцільно перерахувати загальні висновки з її тексту та зібрати разом основні рекомендації.

До тексту доповіді можуть бути підготовлені додаткові матеріали: схеми, таблиці, графіки, діаграми і т. п. (загальна кількість не більше п'яти), які необхідні для доказу висунутих положень та обґрунтування зроблених висновків і пропонуванних рекомендацій.

Для того, щоб текст доповіді був повністю виголошений без будь-яких втрат, треба точно визначити час, потрібний для виступу, і викласти його на відповідній кількості сторінок. Тривалість доповіді не повинна перевищувати 8 – 10 хвилин, що еквівалентно 4 – 5 сторінкам машинописного тексту.

Коли текст виступу на захисті складений, доцільно підготувати письмові відповіді на запитання, зауваження та побажання, які містяться у відгуку рецензента. Письмова форма підготовки відповідей необхідна для того, щоб під час захисту надмірне хвилювання не завадило правильно та спокійно давати відповіді на запитання.

6. ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

На відкритому захисті магістерської роботи Голова комісії представляє роботу випускника, оголошує перелік документів, які її супроводжують та надає слово студенту для доповіді.

Студент стисло, у межах 10 хвилин, викладає сутність дослідження та його основні результати. Мовлення доповідача має бути ясным, граматично правильним, впевненим і виразним. Якість виступу різко знижується, коли говорять покvapливо, ковтаючи закінчення слів, намагаючись „вкластися в час”, або тихо і невиразно. Неприпустимо порушувати правила літературної вимови, зокрема порушувати наголоси в словах, тому варто вчитати доповідь з філологом.

Необхідно зважити на вибір одягу, пози під час виступу, а також жести, міміку, манери, інші зовнішні форми поведінки. Елегантність, охайність в одязі сприяє прихильному ставленню до доповідача членів ДЕК.

Після доповіді члени комісії, як правило, ставлять декілька запитань. Магістрантові слід виявити скромність в оцінці своїх наукових результатів і тактовність стосовно тих, хто ставить запитання. Відповіді повинні бути стислими, чіткими та добре обґрунтованими. Якщо можливі посилання на текст роботи, то їх треба обов'язково робити. Це надасть відповідям найбільшу

переконливість та одночасно дозволить підкреслити достовірність результатів проведеного дослідження.

Відповідаючи на запитання членів комісії та осіб, які запрошені на захист, необхідно торкатися тільки суті справи.

Перш ніж давати відповідь на запитання, необхідно уважно його вислухати і записати. Бажано на запитання відповідати відразу. При цьому треба врахувати, що чітка, логічна і аргументована відповідь на попереднє запитання може виключити наступне.

Після закінчення дискусії за побажанням студента йому може бути надане заключне слово, після якого можна вважати, що основана частина процедури захисту магістерської роботи закінчена.

На захисті оцінюється не лише рівень використання представленої магістерської роботи, а й компетентність студента, виявлена під час виступу. Помилки, неточності, допущені в доповіді, нездатність відповісти на запитання членів державної екзаменаційної комісії можуть звести нанівець усю попередню роботу.

Результат захисту роботи оцінюється „відмінно”, „добре”, „задовільно” або „незадовільно”. При визначенні оцінки магістерської роботи береться до уваги рівень теоретичної, наукової та практичної підготовки студента.

Результати захисту оцінюються за такими критеріями:

- оформлення магістерської роботи відповідно до вимог стандарту;
- актуальність,
- ступінь науковості;
- рівень реальності розробок і пропозицій;
- структура і логіка доповіді;
- якість наочного матеріалу;
- повнота відповіді на питання членів комісії;

- здатність формувати та відстоювати власну думку з питань, які стосуються проблеми магістерського дослідження.

Рішення державної екзаменаційної комісії про оцінку рівня підготовки студента, а також про присвоєння йому кваліфікації та видання диплому (загального зразка або з відзнакою) приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням звичайно більшістю голосів членів комісії, які брали участь в її засіданні. При однаковій кількості голосів голос голови комісії є вирішальним.

Студентам, які успішно захистилися, рішенням комісії присвоюється кваліфікація у відповідності до отриманої спеціальності і видається диплом встановленого зразка. Кращі магістерські роботи можуть бути рекомендовані на конкурси і виставки, конференції, а також до друку в наукових збірниках. Захищені магістерські роботи зберігаються на випускаючій кафедрі п'ять років.

У тих випадках, коли захист магістерської роботи не відповідає вимогам рівня атестації, комісія приймає рішення про те, що студент є не атестованим, про що позначається у протоколі засідання комісії.

Студент, який отримав незадовільну оцінку при захисті магістерської роботи, відраховується з вищого навчального закладу. Йому видається академічна довідка встановленого зразка.

Якщо студент не з'явився на засідання державної комісії для захисту роботи з неповажних причин, то в протоколі комісії відзначається, що він є не атестованим у зв'язку з неявкою на засідання комісії.

Студенти, які не атестовані у затверджений для них термін і не захистили магістерську роботу, мають право на повторну атестацію в наступний термін роботи комісії

протягом трьох років після закінчення вищого навчального закладу на засадах, визначених цим закладом.

У випадку, коли захист магістерської роботи атестується незадовільно, державна комісія встановлює, чи може студент подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи він повинен опрацювати нову тему, визначеною кафедрою навчального закладу.

Захист магістерської роботи є відкритим, за бажанням студент може запросити на захист своїх рідних та близьких.

7. ТИПОВІ ПОМИЛКИ, ЯКИХ ДОПУСКАЮТЬСЯ МАГІСТРАНТИ

1. Зміст магістерської роботи не відповідає поставленим завданням та не розкриває тему. В цьому випадку магістерська робота до захисту не допускається.
2. Сформульовані розділи (підрозділи) не відповідають об'єкту та предмету дослідження.
3. Мета дослідження сформульована абстрактно, безвідносно до теми, об'єкта та предмета дослідження.
4. Автор не виявив самостійності, робота являє собою компіляцію або плагіат. В цьому випадку магістерська робота до захисту не допускається.
5. Відсутній аналіз офіційних і нормативних документів, фахової літератури за останні роки.
6. Аналіз літератури з теми роботи має форму анотованого списку і не відбиває рівня досліджуваності проблеми.
7. Кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням.
8. У роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичено матеріал.

9. Бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури наведено довільно, без дотримання вимог державного стандарту.
10. Як ілюстрацій ний матеріал використано таблиці, діаграми, схеми, запозичені не з першоджерел, а з підручника, навчального посібника.
11. Обсяг та оформлення роботи не відповідає вимогам, робота виконана неохайно, з помилками.
12. Висновки мають реферативний характер: просто перераховується, що зроблено в розділі.
13. Висновки дослідження формулюються від третьої особи: „встановлено...”, „проведено огляд ..”.
14. Назва розділу, підрозділу повторює назву теми.

8. ЛІТЕРАТУРА

1. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: підручник / М. Т. Білуха – К. : АБУ, 2002. – 480 с.
2. Болотин Г. М. Оформление материалов самостоятельной работы / Г. М. Болотин, В. М. Токаренко. – К. : Вища школа, 1984. – 71 с.
3. Валеев Г. Х. Методология и методы психолого-педагогических исследований / Г. Х. Валеев. – М. : Стерлитамак, 2002. – 135 с.
4. Гецов Г. Г. Работа с книгой: рациональные приемы / Г. Г. Гецов. – М. : Книга, 1984. – 120 с.
5. Дмитренко П. В. Основи наукових досліджень : навч.-метод. посіб. / П. В. Дмитренко, В. К. Сидоренко. – К. : РННЦ „ДНІТ”, 2000. – 259 с.
6. Кузин Ф. А. Диссертация: методика написания. Правила оформления. Порядок защиты : практическое пособие для докторантов, аспирантов и магистрантов / Ф. А. Кузин. – М. : Ось-89, 2001. – 320 с.
7. Кузнецов К. Н. Рефераты, курсовые и дипломные работы: Методика подготовки и оформления / К. Н. Кузнецов. – М. : Изд-торг. корпор. «Дашков и К», 2002. – 352 с.
8. Краснобокий Ю. М., Словник-довідник науковця-початківця / Ю. М. Краснобокий, К. П. Левківський. – К. : НМЦВО, 2001. – 71 с.
9. Образцов П. И. Методы и методология психолого-педагогического исследования / П. И. Образцов. – СПб. : Питер, 2004. – 268 с.
10. Основы науковедения / Под ред. Н. Стефанова и др. – М. : Наука, 1985. - 431 с.
11. Піддубна Л. Основи наукових досліджень / Л. Піддубна, О. Заїкіна. – К. : ВЦ КНТЕУ, 2002. – 120 с.

12. Серова Г. А. Компьютер – помощник в оформлении диссертации / Г. А.Серова. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 352 с.
13. Тарасов Ю. Н. Философия науки / Ю. Н. Тарасов. – Воронеж. : МОУ ВЭПИ, 2006. – 212 с.
14. Федоров В. В. Рациональная организация умственного труда / В. В. Федоров.- М. : Экономика, 1987. – 79 с.
15. Филлипс Э. Как написать и защитить диссертацию: практическое руководство / Э. Филлипс, Д. Пью. – Челябинск : «Урал LTD», 1999. – 286 с.
16. Философия науки в вопросах и ответах / Т. Г. Лешкевич, Т. П. Матеш, Т. Б. Фатхи. – Ростов н/Д : Фенікс, 2006. – 352 с.
17. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень / Г. С. Цехмістрова. – К. : ВД „Слово”, 2003. – 240 с.

9. ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок листа-замовлення
Завідувачу кафедри туризму
та готельного господарства
Курилу В.С.
Генерального директора
ГК „Дружба”
Іванова Петра Сидоровича

Керівництво готельного комплексу „Дружба” просить Вас закріпити за магістрантом Радченко В.І. тему магістерської роботи: „Удосконалення організації надання послуг гостинності в готельному комплексі „Дружба”

На нашу думку при виконанні роботи доцільно розробити такі питання:

1. Проаналізувати рівень організації послуг гостинності в готельному комплексі „Дружба”.
2. Провести соціологічний аналіз рівня задоволеності якістю послуг мешканців готельного комплексу „Дружба”.
3. Розробити пропозиції щодо запровадження інноваційних послуг в готельному комплексі „Дружба”.

Результати дослідження будуть розглянуті керівництвом ГК „Дружба” . та можливо будуть враховані в подальшій роботі.

Ген. директор ГК „Дружба”
Іванов П. С.

(підпис)
(печатка)

Додаток Б

Зразок заяви на закріплення теми магістерської роботи

Завідувачу кафедри туризму
та готельного господарства
Курилу В.С.
магістранта спеціальності „Туризм”
(„Готельне господарство”)
денної (заочної) форми навчання
Іванової Валентини Іванівни

ЗАЯВА

Прошу закріпити за мною тему магістерської роботи „Удосконалення управління технологією гостинності в засобах розміщення” та призначити науковим керівником к.б.н., доцента Дреля В.Ф.

Робота буде виконуватись на базі матеріалів готельного комплексу „Дружба”.

Обсяг фондів бібліотеки ЛНУ імені Тараса Шевченка та Луганської обласної бібліотеки імені М.Горького достатні для виконання даної магістерської роботи.

„_____” _____ 200_р.

(підпис)

Додаток В

Зразок заяви на зміну теми магістерської роботи

Завідувачу кафедри туризму
та готельного господарства
Курилу В.С.
магістранта спеціальності „Туризм”
(„Готельне господарство”)
денної (заочної) форми навчання
Іванової Валентини Іванівни

ЗАЯВА

У зв'язку з нестачею інформації для написання магістерської роботи, прошу затвердити нову тему магістерської роботи „_____”.

Обсяг фондів бібліотеки ЛНУ імені Тараса Шевченка та Луганської обласної бібліотеки імені М. Горького достатні для виконання даної магістерської роботи.

Науковий керівник – к.б.н., доцент Дрель В.Ф.

„_____” _____ 200_р.

(підпис студента)

(підпис наукового керівника)

Додаток Д

Коло наукових інтересів викладачів кафедри туризму та готельного господарства

Курило Віталій Семенович	Професор, доктор пед. наук	туристське краєзнавство
Дрель Віктор Федорович	Доцент, кандидат біолог. наук	корпоративна культура підприємств туристської сфери
Дітковська Світлана Олексіївна	Доцент, кандидат пед. наук	туристське країнознавство, організація туризму
Татолі Ірина Олексіївна	Доцент, кандидат геолого- мінералогічних наук	рекреологія, організація готельного господарства
Щука Галина Петрівна	Доцент, кандидат педагогічних наук	професійна освіта в туризмі, організація готельного господарства
Гаркава Ірина Анатоліївна	Старший викладач	організація ресторанного господарства
Мальцева Лілія Віталіївна	Старший викладач	екскурсознавство, анімація в туризмі
Козенко Роман Володимирович	Старший викладач	туристське краєзнавство

Зразок завдання на магістерську роботу

Завдання

на магістерську роботу
студентові _____

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема магістерської роботи

2. Зміст магістерської роботи (перелік питань, що їх належить розробити)

3. Дата видачі завдання „___” _____ 200_ р.

Науковий керівник _____
(П.І.П. і підпис)

Завдання прийняв до виконання студент

(П.І.П. і підпис)

Додаток Ж

Зразок оформлення індивідуального плану

Міністерство освіти і науки України
Держаний заклад „Луганський національний університет імені
Тараса Шевченка”

МАГІСТРАТУРА

Затверджую:

Директор інституту _____

**Індивідуальний план магістранта щодо виконання
магістерської роботи**

1. _____
(прізвище, ім'я, по батькові магістранта)
2. Інститут _____
Спеціальність _____
3. Кафедра _____
4. Науковий керівник _____
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
5. Тема магістерської роботи _____
6. Термін подання роботи на кафедру _____ (не пізніше 10 днів до захисту)

<i>№</i>	<i>Заходи</i>	<i>Термін виконання</i>	<i>Відмітка про виконання</i>
1.	Вибір теми магістерської роботи, вивчення наукової літератури, затвердження теми та керівника.	До 20 вересня	
2.	Отримання консультації в керівника, вивчення наукової літератури, розробка плану роботи, визначення об'єкта, предмета, мети гіпотези, завдань дослідження, критеріїв оцінювання.	До 01 жовтня	

3.	Робота над теоретичною частиною магістерської роботи, аналіз літературних джерел. Розробка та апробація методики дослідно-експериментальної роботи.	Листопад-грудень	
4.	Подання теоретичної частини магістерської роботи та методики експериментальної роботи для першого читання науковим керівником.	До 01 січня	
5.	Усунення зауважень, урахування рекомендацій наукового керівника, подання теоретичної частини магістерської роботи на друге читання.	Протягом 10 днів	
6.	Проведення експериментальної роботи. Поетапний аналіз та обговорення її результатів.	До 15 березня	
7.	Подання першого варіанта дослідно-експериментальної частини магістерської роботи на перевірку науковому керівникові.	Середина березня	
8.	Урахування рекомендації наукового керівника, збагачення роботи додатковими дослідженнями, підготовка варіанта роботи до передзахисту.	До 20 квітня	
9.	Попередній захист роботи на кафедрі.	За місяць до державної атестації	
10.	Доопрацювання магістерської роботи з урахуванням рекомендацій після передзахисту.	За три тижні до державної атестації	
11.	Подання магістерської роботи науковому керівникові та рецензентові на підготовку відгуку та рецензії.	За два тижні до державної атестації	
12.	Подання на кафедру остаточного варіанта магістерської роботи, переплетеного та підписаного магістрантом, науковим керівником і рецензентом.	За десять днів до державної атестації	

Підпис студента:

Підпис наукового керівника:

Додаток 3

Приклади оформлення бібліографічного опису в Списку використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги Один автор	1. Александрова А. Ю. Международный туризм : Учебник / А. Ю. Александрова. – М. : Аспект Пресс, 2004. – 470 с. 2. Кифяк В. Ф. Организация туризма : навч. посіб. / В. Ф. Кифяк. – Чернівці : Книги–ХХІ, 2008. – 344 с.
Два автори	Холловой Д. К. Туристический бизнес : перевод с 7-го англ. изд. / Дж. К. Холловой, Н. Тейлор. – К. : Знання, 2007. – 798 с.
Три автори	Организация туризма : учеб. пособие / А. П. Дурович, Н. И. Кабушкин, Т. М. Сергеева и др. ; под общ. ред. Н. И. Кабушкина и др. – Мн. : Новое знание, 2003. – 632 с.
Чотири автори	Педагогіка туризму. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / За ред. проф. Федорченка В. К., проф. Фоменко Н. А., доц. Скрипник М. І., доц. Цехмістирової Г. С. / К. : Видавничий Дім „Слово”, 2004. – 296 с.
П'ять і більше авторів	Менеджмент туристичної індустрії : Навчальний посібник / [І. М. Школа, Т. М. Ореховська, І. Д. Козьменко, І. Р. Лошенко, Р. В. Кравчук] ; за ред. проф.. І. М. Школи – Чернівці : Книги – ХХІ, 2005. – 596 с.
Без автора	1. Европейский гостиничный маркетинг : Учеб пособие : Пер. с англ. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 224 с.

	2. Наука управляти : з історії менеджменту. Хрестоматія : Навч. посібник / [Упоряд. І. О. Слепцов; пер. З рос. Л. І. Козій, М. І. Матрохіна, П. Л. Пироженко]. – К. : Либідь, 1993. – 304 с.
Багатотомний документ	Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : в 6 т. / Н. П. Кучерявенко. – Х.: Право, 2002. – Т.4: Косвенные налоги. – 2007. – 534 с.
Матеріали конференцій з'їздів	Туристична індустрія : сучасний стан та пріоритети розвитку : матеріали ІV Міжнародної науково-практичної конференції (Луганськ, 6-7 травня 2009 р.) / М-во освіти і науки України, ДЗ „ЛНУ ім.Тараса Шевченка”. – Вип..4. – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2009. – 299 с.
Словники	1. Географія % словник-довідник / [авт.-уклад. Пипін В. Л.]. – Х. : Халі мон, 2006. – 175, [1] с.
Атласи	1. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. Всесвіт. Дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол. : С. С. Куркуленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.]. – / [наук. редкол. : С. С. Куркуленко та ін.]. – К. : Варта, 2006. – 217, [1] с.
Законодавчі та нормативні документи	Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про Туризм» від 18.11.2003 № 1282-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1?OpenAgent&id=T031282

Стандарти	Якість води. Словник термінів ? ДСТУ ISO 6107-1:2004 – ДСТУ ISO 6107-9:2004. – [Чинний від 2005-04-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2006. – 181 с. – (Національні стандарти України).
Каталоги	Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. – Львів : Новий час, 2003. – 160 с.
Автореферати дисертацій	Ильина Н. И. Государственное регулирование развития туризма в России : автореф. дис. ... канд. эконом. наук . 08.00.05 / Ильина Н. И. – Ульяновск, 2000. – 21 с.
Частини книги, періодич-го, продовжуваного видання	1. Федорченко В. Україна і світ туризму / В. Федорченко // Урядовий кур'єр. – 2005. – 26 лип. – С. 9. 2. Кобзова С. Рекреаційний потенціал Луганської області / С. Кобзова // Науковий пошук майбутніх дослідників : зб. наук. пр. студ. – Луганськ, 2004. – С. 187–192.
Електронні ресурси	Биркович В. І. Удосконалення державного регулювання розвитку туризму на регіональному рівні [Електронний ресурс] / В. І. Биркович // Стратегічні пріоритети. – 2007. – № 4 (5). – С. 157–163. – Режим доступу до журн. : www.niss.gov.ua/book/StrPryor/St_pr5/index.htm

Додаток И

**Зразок оформлення титульного листа магістерської
роботи**

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Луганський національний університет імені
Тараса Шевченка»
Інститут торгівлі, обслуговуючих технологій та
туризму**

Кафедра туризму та готельного господарства

На правах рукопису

(особистий підпис магістранта)

Казарницькова Яна Леонтіївна

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ
ТУРИСТСЬКОЇ ІНДУСТРІЇ**

**Магістерська робота
за спеціальністю 8.050401 «Туризм»**

Науковий керівник:
кандидат педагогічних наук, доцент
Щука Г.П.

Луганськ - 2009

Зразок оформлення змісту

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1	7
Модель сучасного фахівця туристської індустрії та його професійна компетентність	
1.1. Складові професійної компетентності та їх взаємозв'язок	7
1.2. Критерії та вимоги до фахівців туристської індустрії	21
Висновки до першого розділу	34
Розділ 2	35
Процес підготовки майбутнього фахівця туристської індустрії	
2.1. Теоретичні аспекти організації процесу підготовки фахівця туристської індустрії	35
2.2. Формування професійної компетентності майбутнього фахівця в курсі професійно орієнтованих дисциплін та під час практик	49
2.3. Рекомендації щодо процесу формування професійної компетентності та працездатності майбутнього фахівця туристської індустрії	57
Висновки до другого розділу	70
Загальні висновки	71
Список використаних джерел	76
Додатки	81

Зразок оформлення переліку умовних скорочень

Перелік умовних скорочень

- EP *European Plan* європейський план, передбачає проживання в готелі без харчування
- AP *American Plan* американський план, передбачає проживання в готелі та повний пансіон (сніданок, ланч, обід), європейський аналог табльдоту
- MAP *Modified American Plan* американський план, передбачає проживання в готелі напівпансіон, який включає сніданок і обід
- CP *Continental Plan* європейський план, передбачає проживання в готелі та сніданок, який включений у вартість номера
- BP *Bermuda Plan* план, який передбачає проживання в готелі плюс сніданок на американський зразок

Зразок написання Вступу

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасний світовий туризм перетворюється на один із базових елементів цивілізованого світу. Його по праву називають феноменом ХХ століття. Значення туризму важко переоцінити. Він є і потужним фактором економіки, і, як зауважив генеральний секретар ВТО пан Франческо Франжіаллі, «визначальним чинником соціальної і культурної інтеграції».

Визначаючи винятково важливе значення туризму в його економічній функції, слід наголосити, що індустрія туризму збільшує місцеві доходи, створює нові робочі місця, сприяє розвитку галузей, орієнтованих на виробництво туристських послуг, розвиває соціальну й виробничу інфраструктуру в туристських центрах, збільшує валютні надходження в бюджет країни. Крім певної статті доходу, туризм є ще й одним з могутніх чинників посилення престижу країни, росту її значення в очах світового співтовариства й рядових громадян.

Поряд зі своїм економічним значенням у сучасному світі туризм виступає як надзвичайно багатий за змістом і розмаїтий за проявами соціальний феномен. Такими функціями – світоглядною, культурно-пізнавальною, соціальною, комунікативною, інтегративною, рекреаційною – він істотно впливає на людину, її ціннісні орієнтації, процеси самопізнання й самовдосконалення.

Сьогодні подорожі та відпочинок стають невід'ємною частиною життя населення всіх континентів і, як наслідок, у структурі витрат середньостатистичної сім'ї витрати на туристські послуги – це четверта стаття після витрат на харчування, одяг та обслуговування автомобіля.

Як у цілому світі, так і в Україні, поступово зростає інтерес до мандрів.

Наша країна прагне посісти чільне місце в європейському і світовому туристському співтоваристві. Тим паче, що ми маємо неабиякі передумови для інтенсивного розвитку внутрішнього й іноземного туризму: особливості географічного положення та рельєфу, сприятливий клімат, багатий природний, історико-культурний та туристсько-рекреаційний потенціал.

Але туристська сфера України знаходиться на початковій стадії розвитку порівняно з тими стандартами, які утвердились на світовому туристському ринку, що обумовлено складною соціально-економічною ситуацією в державі, політичною нестабільністю та низьким рівнем конкурентоспроможності національного туристського продукту. На додаток до цих проблем нещодавно вітчизняна галузь туризму відчула негативні наслідки світової фінансової кризи, що розпочалась у 2007 році, позначившись на економіці нашої країни суттєвим зростанням цін на більшість товарів і послуг, а також підвищенням рівня інфляції в Україні.

Отже, вітчизняний туризм потребує державного регулювання, що спрямоване на формування єдиного національного механізму, який має забезпечити стабільний розвиток національної галузі туризму.

За визначенням фахівців, сьогодні актуальними стають питання щодо створення ефективної структури управління туристською галуззю України, впровадження цілеспрямованої туристської політики й формування нормативно-правової бази, що має відповідати потребам та тенденціям розвитку сфери туризму.

Свідченням актуальності проблеми становлення й розвитку державного регулювання туризму є відображення

її у низці наукових праць. Питання державного регулювання туристської галузі в Україні та проблему законодавчого забезпечення вітчизняної туристської діяльності досліджували такі вчені, як В. К. Федорченко, І. В. Валентюк, Т. А. Дьорова, І. М. Школа, Л. П. Дядечко, Н. А. Гук, Н. А. Опанасюк, Ю. В. Алексеєва та інші. Питання ролі держави в управлінні індустрією туризму та організації управління туристським комплексом за кордоном вивчали М. А. Жукова, А. Д. Чудновський, А. П. Дурович та інші. Проблема розвитку й регулювання туризму в умовах ринку присвячені роботи науковців Н. И. Волошина, Н. І. Ільїної, В. А. Квартального, М. М. Марініна, М. І. Кабушкіна, В. Г. Гуляєва, І. В. Зоріна та інших. Різні форми державного управління, правове регулювання туристської діяльності в різних країнах та регіональне управління досліджували у своїх працях В. С. Новиков, Е. Л. Драчова, Ю. В. Забаєв, Д. К. Ісаєв, Г. М. Долматов, Дж. К. Холлоуей, Н. Тейлор та інші вчені. Є. В. Вавилова, М. Б. Біржаков, Г. М. Алейнікова особливого значення надавали питанням міжнародної співпраці в області туризму.

Аналіз наукових досліджень питання туристської галузі підтверджує актуальність та багатогранність цієї теми. Однак слід зазначити, що ціла низка аспектів державного регулювання розвитку туризму в Україні ще не має адекватного й усебічного відображення в науковій літературі. Це, зокрема, дослідження структури системи державного регулювання та набору різних інструментів регулювання у сфері туризму. Викладене вище зумовлює актуальність дослідження проблеми регулювання туризму і впливає на вибір теми магістерської роботи: **«Державне регулювання розвитку туризму в Україні».**

Об'єкт дослідження – система державного регулювання розвитку туризму.

Предмет дослідження – державне регулювання туризму в Україні.

Метою дослідження є характеристика процесу державного регулювання розвитку туризму в Україні.

Відповідно до об'єкта, предмета й мети дослідження поставлено такі **завдання**:

- 1) розглянути поняття «туризм» і визначити його місце в сучасному житті;
- 2) розкрити сутність системи державного регулювання туристської галузі;
- 3) визначити основні інструменти державного регулювання розвитку туризму;
- 4) узагальнити механізми державної туристської політики в розвинених країнах Європи й оцінити можливість використання цього досвіду в Україні;
- 5) проаналізувати сучасний стан вітчизняної системи державного регулювання в галузі туризму, розглянувши основні інструменти регулювання туризму в нашій країні;
- 6) запропонувати шляхи вдосконалення державного регулювання розвитку туризму в Україні.

Теоретичну основу дослідження склали фундаментальні положення сучасної теорії державного управління, Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм», а також наукові розробки вчених Н. І. Ільїної, В. К. Федорченка, Ю. В. Алексеевої, М. А. Жукової, які вивчали питання формування, розвитку й регулювання сфери туризму.

Для розв'язання поставлених завдань використано комплекс **методів дослідження**: аналіз при оцінюванні сучасного стану системи державного регулювання туризму в Україні та вивченні інструментів регулювання, узагальнення і синтез при дослідженні зарубіжного досвіду ведення туристської політики, порівняння при зіставленні суми фінансування галузі туризму в Україні та

європейських країнах, класифікація для визначення груп інструментів державного регулювання, структуризація з метою виділення складників системи регулювання туризму.

Наукова новизна та теоретичне значення дослідження полягають у тому, що на основі аналізу зібраного матеріалу: *уперше* визначено структуру системи державного регулювання розвитку туризму; *подальшого розвитку набули* вивчення набору інструментів державного регулювання в галузі туризму, дослідження впливу цих інструментів на туристську галузь України; *удосконалено* класифікацію інструментів державного регулювання туристської галузі за сферами їх уживання.

Практичне значення результатів дослідження: висновки і рекомендації, зроблені на підставі проведеного дослідження, можуть бути використані в науково-дослідній роботі як основа подальших розробок і теоретичного вивчення системи державного управління й регулювання в галузі туризму; у навчальному процесі – у ході вивчення фахових дисциплін зі спеціальності «Туризм»; при веденні державної політики в області туризму з метою вдосконалення наявної системи державного регулювання в Україні, що дозволить вирішити низку проблем розвитку вітчизняної галузі туризму.

Апробація результатів дослідження: основні результати роботи обговорювалися на засіданнях кафедри туризму та готельного господарства, оприлюднені на IV Міжнародній науково-практичній конференції «Туристична індустрія: сучасний стан та пріоритети розвитку» та відображені в однойменному збірнику наукових праць магістрантів, а також опубліковані у збірнику «Перший крок у науку».

Структура магістерської роботи. Магістерська робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списків використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи - _____ стор. друкованого тексту, включаючи _____ таблиць, _____ рисунків та _____ додатків. Список використаних джерел містить _____ найменувань.

Зразок оформлення розділів

**РОЗДІЛ 1
МОДЕЛЬ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ
ТУРИСТСЬКОЇ ІНДУСТРІЇ ТА ЙОГО ПРОФЕСІЙНА
КОМПЕТЕНТНІСТЬ**

1.1 Складові професійної компетентності та їх взаємозв'язок

Життя людини – духовне й фізичне – його цінність, багатство й змістовність у більшій мірі пов'язане з успішністю «життя» у професії... .

Таким чином, компетенція – це коло повноважень посадової особи (чи людини зокрема), в межах якого вона повинна володіти необхідним пізнанням, досвідом, і має право на прийняття відповідних рішень...

Можна стверджувати, що для повної відповідності зайнятій посаді досягнутий працівником (робітником) рівень компетентності повинен співпадати з рівнем кваліфікації.

1.2 Критерії та вимоги до фахівця туристської індустрії

Людина стає професіоналом, повноцінним суб'єктом предметної діяльності не відразу: «рух у професію» – часто тривалий шлях. Зі змістовної точки зору ця лінія розвитку заснована насамперед на оволодінні людиною способами й засобами дій, представленими в сукупному людському досвіді, культурі, формуванні знань, умінь і навичок [11, с. 192]...

Додаток П

Зразок оформлення ілюстрації в тексті роботи

Для здійснення цих функцій менеджер повинен оволодіти наукою управління, мати відповідну кваліфікацію. ... Кожен з напрямів підготовки передбачає отримання певної системи знань і вмінь, що досягається через засвоєння предметів відповідного циклу, поєднання теоретичної підготовки з практикою та самостійною роботою студента (див. рис. 1.4):

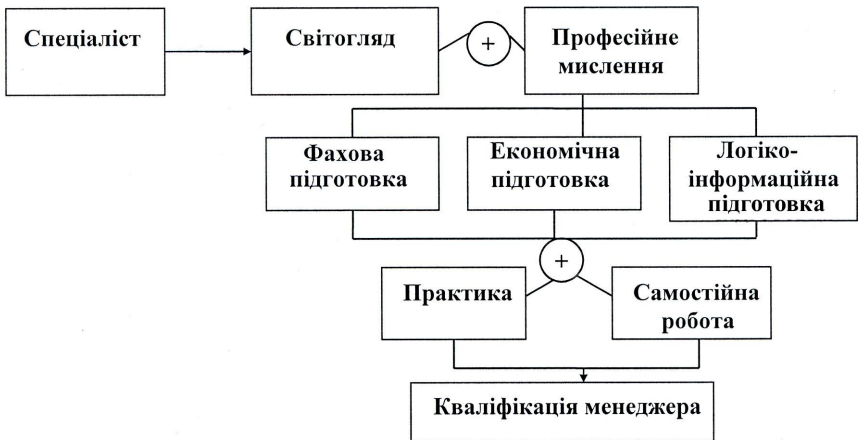

Рис. 1.4. Система підготовки менеджера туризму

Світоглядна концепція спеціаліста базується на принципах гуманізму... .

Додаток Р

Зразок оформлення таблиці в тексті роботи

...Загальну динаміку розвитку світового туризму по його основних показниках відображено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Динаміка міжнародних туристських прибуттів та надходжень від туризму¹

Рік	Кількість прибуттів, млн.	Темпи зростання %	Надходження від туризму, млрд. ам. дол.	Темпи зростання %
1950	25,282	-	2,100	-
1960	69,296	10,6	6,867	12,6
1970	159,690	8,7	17,900	10,0
1980	284,841	6,0	97,000	19,1
1990	456,800	6,4	264,708	21,2
1995	551,700	3,0	393,230	13,4
2000	687,300	6,8	474,400	4
2005	694,000	-1,2	525,000 (464,000 €)	8,6 (-2,2)

Результати розвитку туризму в 2009 р., зібрані WTO, свідчать про його.... .

Додаток С

Тематика магістерських робіт минулих років

зі спеціальності “Готельне господарство”

1. Технологія гостинності в готелях Туреччини.
2. Специфіка роботи готельних ланцюгів «Rixos» (Анталья-Туреччина).
3. Анімаційний сервіс як новий напрям в організації дозвілля відпочиваючих.
4. Роль свят у формуванні готельного попиту.
5. Технологія гостинності у підприємствах сфери обслуговування (на прикладі м. Сєвєродонецька).
6. Невербальні засоби спілкування як частина міжкультурної комунікації.
7. Фрайчайзинг у готельному господарстві.
8. Розвиток готельної індустрії в Луганській та Донецькій областях.
9. Якість управління підприємством готельного типу (на прикладі готелю «Ініціал»).
10. Організація роботи торгового залу в курортному готелі (на прикладі готелю «Kemer Resors» (Туреччина).
11. Перспективи розвитку малих готелів України (на прикладі Білокуракинського готельного комплексу «Ювілейний»).
12. Сучасні тенденції розвитку готельної індустрії АР Крим.
13. Еволюція готельної індустрії України.
14. Процес глобалізації в готельному господарстві.

зі спеціальності “Туризм”

1. Вплив міжнародного туризму на економіку країн світу.

2. Статичні та динамічні фактори розвитку туризму в Західній Європі і Західноукраїнському субрегіоні.
3. Статичні та динамічні фактори розвитку туризму в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні.
4. Фактори розвитку туризму в Північній Америці.
5. Аналіз туристичного підприємства.
6. Статистичні та динамічні фактори розвитку туризму в Африканському макрорегіоні.
7. Місце SPA-центрів у структурі рекреаційної діяльності.
8. Стилїстика реклами туризму.
9. Невербальні засоби спілкування як частина міжкультурної комунікації.
10. Невербальні засоби спілкування як частина міжкультурної комунікації.
11. Формування професійної компетентності майбутнього фахівця туристської індустрії.
12. Державне регулювання розвитку туризму в Україні.
13. Корпоративна культура туристических фирм Луганской области.
14. Перспективи розвитку сільського туризму на Луганщині.
15. Tourism industry in China, main stages in history, modern state and prospects for future.
16. Організація виробничої практики в процесі підготовки фахівців туристської індустрії.
17. Вплив рекламаційних ресурсів на розвиток туризму (на прикладі Кременського району).
18. Методика підготовки и проведення туристских мероприятий детского туризма.
19. Розвиток туризму Станично-Луганського району на прикладі розробленого туристичного культурно-історичного комплексу.

20. Удосконалення управління працею та заробітною платнею працівників туристичного підприємства на прикладі ЗАТ «КИЙ-АВІА».
21. Підвищення ефективності використання туристського потенціалу Донецької та Луганської області.
22. Методика розробки та проведення тематичних екскурсій.
23. Анімаційна діяльність в Україні (на прикладі заходів, щодо ЄВРО-2012).

Навчально-методичне видання

ЩУКА Галина Петрівна

ПІДГОТОВКА, ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

*Методичні вказівки для магістрантів,
які навчаються за спеціальностями
8.050401 „Туризм”
та 8.050402 „Готельне господарство”*

За редакцією автора
Комп'ютерний макет – Щука Г. П.
Коректор – Воронцова Ю. М.

Здано до склад. 27.07.2010 р. Підп. до друку 27.08.2010 р.
Формат 60x84 1/16. Папір офсет. Гарнітура Times New Roman.
Друк ризографічний. Ум. друк. арк. 4,4. Наклад 200 прим. Зам. № 121.

Видавець і виготовлювач
Видавництво Державного закладу
«Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
вул. Оборонна, 2, м. Луганськ, 91011. т/ф: (0642) 58-03-20.
e-mail: alma-mater@list.ru
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3459 від 09.04.2009 р.